

STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE
RADA NAUKOWA

ZESZYTY
TEORETYCZNE
RACHUNKOWOŚCI

Vol. 50, NUMER 2

WARSZAWA 2026

Spis treści / Contents

Halina Waniak-Michalak, Anna Szychta, <i>Od Zespołu Redakcyjnego</i> – Editorial	7
Maria Aluchna, Monika Łada, <i>W kierunku pozytywnego podejścia do badań praktyk raportowania zrównoważonego rozwoju – determinanty ekonomiczne i społeczne</i> – Towards a positive approach to research on sustainability reporting practices – economic and social determinants	11
Michał Comporek, <i>Etyka w liczbach: związki idealizmu i relatywizmu z postrzeganiem zjawiska kształtowania wyniku finansowego przez księgowych w Polsce</i> – Ethics in numbers: Relationships between idealism, relativism, and accountants' perception of earnings management in Poland	27
Z historii rachunkowości / Accounting history	
Małgorzata Garstka, <i>Historyczny przykład dbania o jakość rachunkowości w sytuacji trudnej etycznie</i> – A historical example of ensuring accounting quality in an ethically difficult situation	47
W kierunku umiędzynarodowienia / Towards internationalization	
Alexey Litvinenko, Jaan Alver, Kertu Lääts, <i>Reporting cash flows from operating activities according to different accounting standards</i> – Raportowanie przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej zgodnie z różnymi standardami rachunkowości	63
Vojtěch Sadil, Bohumila Svitáková, <i>Cognitive biases in accounting decision-making: An experimental study</i> – Błędy poznawcze w podejmowaniu decyzji z zakresu rachunkowości: badanie eksperymentalne	87
Nermin Sharbek, Adriana Duțescu, <i>Artificial Intelligence adoption in accounting and auditing: An empirical study using an integrated TOE–TAM framework in the Romanian context</i> – Zastosowanie sztucznej inteligencji w rachunkowości i audycie: badanie empiryczne z wykorzystaniem zintegrowanych ram TOE–TAM w kontekście rumuńskim	109
Kateryna Shymanska, Kateryna Romanchuk, <i>Sustainability reporting and the information support of stakeholders within the supply chains of products with geographical indications</i> – Raportowanie zrównoważonego rozwoju a wsparcie informacyjne interesariuszy w łańcuchach dostaw produktów z oznaczeniami geograficznymi ...	133

Todor Tocev, Atanasko Atanasovski, <i>Artificial Intelligence in accounting: A corpus-wide bibliometric review and decade-by-decade thematic evolution</i> – Sztuczna inteligencja w rachunkowości: przegląd bibliometryczny i ewolucja tematyczna z dekady na dekadę	163
Sławomir Sojak, Anna Olewnik-Dejewska, <i>Zestawienie tytułów profesorskich, prac habilitacyjnych i doktorskich z zakresu rachunkowości obronionych w Polsce w latach 2017–2025</i> – List of professorships, habilitation theses, and doctoral dissertations in the field of accounting defended in Poland between 2017 and 2025	189
Call for papers for the special issue of <i>Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości (ZTR – The Theoretical Journal of Accounting) in 2027: Accounting in Central and Eastern European countries: History and contemporary developments</i>.....	249
Informacje dla autorów	253
Instructions for authors	271

W kierunku pozytywnego podejścia do badań praktyk raportowania zrównoważonego rozwoju – determinanty ekonomiczne i społeczne

MARIA ALUCHNA, MONIKA ŁADA

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest wskazanie czynników ekonomicznych i społecznych, których pełniejsze uwzględnienie w badaniach empirycznych może pogłębić analizę złożonych praktyk organizacyjnych związanych z raportowaniem zrównoważonego rozwoju (CSR/ESG).

Metodyka/podejście badawcze: Opracowanie przygotowano na podstawie krytycznego przeglądu literatury dotyczącej raportowania zrównoważonego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem artykułów opublikowanych na łamach „Zeszytów Teoretycznych Rachunkowości” w latach 2022–2025.

Wyniki: Wyniki przeprowadzonej analizy wskazują, że raportowanie zrównoważonego rozwoju jest praktyką wielowymiarową, silnie osadzoną w kontekstach społeczno-ekonomicznych. Dotychczas dominujące badania, pomimo formalnej orientacji pozytywnej, reprodukują normatywne oczekiwania dotyczące jakości ujawnień, co prowadzi do systematycznego eksponowania niedoskonałości raportów. Uwzględnienie czynników takich jak koszty raportowania, koszty ujawnień informacji, występowanie sprzecznych presji instytucjonalnych oraz złożony charakter legitymizacji organizacyjnej pozwala lepiej uchwycić złożone, dynamiczne i często paradoksalne mechanizmy kształtujące zakres i zawartość raportów zrównoważonego rozwoju.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Ograniczeniem jest koncentracja analiz na dotychczasowych rozważaniach, a nie na pogłębionej obserwacji praktyk organizacyjnych.

Otwiera to pole do dalszych badań empirycznych uwzględniających rzeczywiste strategie organizacyjne w obliczu wielości i złożoności presji społeczno-ekonomicznych.

Originalność/wartość: Artykuł jest głosem w dyskusji o potrzebie bardziej zrównoważonego podejścia w badaniach naukowych nad raportowaniem zrównoważonego rozwoju. Wykazano, że poszerzenie perspektywy badawczej o określone czynniki ekonomiczne i społeczne umożliwi bardziej pogłębione wyjaśnienie złożonych mechanizmów rozwoju raportowania ESG/CSR.

Słowa kluczowe: raportowanie ESG, raportowanie zrównoważonego rozwoju, legitymizacja organizacyjna, koszty ujawnień, presje instytucjonalne, rozwarstwienie.

Abstract

Purpose: The aim of the paper is to identify selected economic and social factors whose more comprehensive inclusion in empirical research can deepen the analysis of complex organisational practices related to sustainability reporting (CSR/ESG).

Methodology/approach: The paper is based on a critical literature review on sustainability reporting, with a particular focus on articles published in “Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” between 2022 and 2025.

Findings: The study demonstrates that sustainability reporting constitutes a multidimensional practice deeply embedded within socio-economic contexts. Despite its formally positive orientation, dominant research tends to reproduce normative expectations regarding disclosure quality, thereby systematically highlighting reporting deficiencies. A more explicit consideration of factors such as reporting costs, proprietary costs, the presence of conflicting institutional pressures, and the complex nature of organisational legitimacy enables a better understanding of the dynamic, multifaceted, and often paradoxical mechanisms that shape the scope and content of sustainability reporting.

Research limitations/implications: The study is limited by its focus on existing scholarly debates rather than on in-depth observation of organisational practices. This creates opportunities for further empirical research that would account for the actual strategies adopted by organisations in response to multiple and complex socio-economic pressures.

Originality/value: The paper contributes to the discussion on the need for a more balanced research perspective in sustainability reporting studies. It demonstrates that broadening the analytical lens to include specific economic and social factors allows for a more comprehensive explanation of the complex mechanisms that drive the development of ESG/CSR reporting.

Keywords: ESG reporting, sustainability reporting, organisational legitimacy, proprietary costs, institutional pressures, decoupling.

Etyka w liczbach: związki idealizmu i relatywizmu z postrzeganiem zjawiska kształtowania wyniku finansowego przez księgowych w Polsce

MICHAŁ COMPOREK

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zbadanie, w jaki sposób indywidualne orientacje etyczne – idealizm i relatywizm moralny – wiążą się z postrzeganiem praktyk kształtowania wyniku finansowego przez księgowych. Dodatkowo przeanalizowano znaczenie wybranych czynników zawodowych w odbiorze zjawiska *earnings management*.

Metodyka/podejście badawcze: Badanie przeprowadzono metodą ankietową wśród 100 księgowych, wykorzystując kwestionariusz pozycji etycznych D. Forsytha oraz scenariusze praktyk z zakresu kształtowania wyniku finansowego autorstwa L. Jooste. W celu identyfikacji zależności między opisywanymi zmiennymi zastosowano metodę regresji liniowej oraz grzbietowej.

Wyniki: Idealizm moralny wpływał na sposób postrzegania działań związanych z kształtowaniem wyniku finansowego. Zaobserwowana zależność miała kierunek przeciwny do oczekiwanego, co może sugerować, że w badanej próbie idealizm przyjmuje bardziej pragmatyczny niż absolutystyczny charakter. Relatywizm nie wykazał związku z oceną praktyk. Znaczenie dla postrzegania etyczności miały natomiast czynniki zawodowe – zwłaszcza miejsce zatrudnienia oraz charakter wykonywanych obowiązków.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Ograniczeniem badań jest relatywnie niewielka liczebność próby badawczej, obejmującej 100 respondentów. Uzyskane wyniki dostarczają cennych wskazówek dla praktyków i menedżerów w zakresie kształtowania etycznej kultury organizacyjnej oraz projektowania systemów nadzoru nad praktykami *earnings management*.

Oryginalność/wartość: Opracowanie stanowi nowatorską w skali kraju próbę empirycznej analizy wpływu orientacji etycznych księgowych na postrzeganie praktyk kształtowania zysku (straty), integrując model Forsytha z podejściem scenariuszowym.

Słowa kluczowe: postawy etyczne, idealizm, relatywizm, księgowy, kształtowanie wyniku finansowego.

Abstract

Purpose: The purpose of the article is to examine how individual ethical orientations – idealism and moral relativism – are associated with accountants' perception of earnings management practices. Additionally, the study analyses the relationship between selected professional factors and the judgement of earnings management.

Methodology/approach: The study was conducted using a survey among 100 accountants, employing D. Forsyth's Ethical Position Questionnaire and scenario-based assessments of earnings management practices developed by L. Jooste. To identify relationships between the analysed variables, linear and ridge regression methods were applied.

Findings: Moral idealism influenced accountants' perceptions of earnings management practices. The observed relationship was contrary to the initial expectations, suggesting that idealism takes a more pragmatic than absolutist form within the studied sample. Relativism was not associated with the evaluation of practices. Professional factors were associated

with perceptions of ethicality – particularly the place of employment and the scope of responsibilities.

Research limitations/implications: The study is limited by the relatively small sample size of 100 respondents. Nonetheless, the results provide valuable insights for practitioners and managers in shaping an ethical organisational culture and designing monitoring systems for earnings management practices.

Originality/value: The study constitutes a novel attempt in Poland to empirically analyse the influence of accountants' ethical orientations on the perception of profit (loss) management practices, integrating Forsyth's model with a scenario-based approach.

Keywords: ethical attitudes, idealism, relativism, accountant, earnings management.

Z historii rachunkowości / Accounting history

Historyczny przykład dbania o jakość rachunkowości w sytuacji trudnej etycznie

MAŁGORZATA GARSTKA

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest przedstawienie etyki w rachunkowości w Księstwie Warszawskim (1807–1815) na podstawie przykładów postępowania, jako wzorców, w sytuacjach trudnych etycznie.

Metodyka/podejście badawcze: Metodyka polega na wielopłaszczyznowej analizie źródeł, przeglądzie istotnych dla tematu opracowań związanych z ustrojem Księstwa, analizie i uporządkowaniu tematycznym i chronologicznym informacji pozyskanych z Archiwum Głównego Akt Dawnych, wykorzystując metody indukcji i porównawczej.

Wyniki: Ustalono, że przy prowadzeniu rachunków kas w Księstwie Warszawskim miały zastosowanie zasady etyki określane dzisiaj jako: odpowiedzialności, kompetencji zawodowych i wysokiej jakości pracy, a szczególnie właściwego postępowania w przypadkach sporu i sprzeczności interesów oraz właściwego postępowania w szczególnych sytuacjach. Stosowano wiele rozwiązań zalecanych obecnie, nie mając przy tym postawionych wymogów, wskazówek ani innej pomocy w tym zakresie, jak to jest obecnie.

Praktyczne implikacje: Pokazanie odniesienia historycznego wybranych zasad etyki postulowanych współcześnie i podkreślenie przez to ich rangi. Wzmocnienie argumentacji i przekonania obecnych księgowych do wiernego przestrzegania zasad etyki. Pokazanie wzorów właściwego postępowania.

Oryginalność/wartość: Artykuł ma charakter informacyjny. Przybliżono w nim treść dokumentów Księstwa oraz wskazano zasady etyki determinujące postępowanie administracji w obszarze prowadzenia rachunków kas.

Słowa kluczowe: Księstwo Warszawskie, rachunki kas, zasady rachunkowości, jakość rachunkowości, etyka zawodowa.

Abstract

Purpose: The article presents accounting ethics used in the Duchy of Warsaw (1807–1815) using examples of conduct in ethically difficult situations as benchmarks.

Methodology/research approach: The methodology includes a multi-dimensional analysis of sources, a thematic literature review concerning the institutional framework of the Duchy, and the thematic and chronological arrangement of archival material obtained from the Central Archives of Historical Records. Inductive and comparative methods were also applied.

Findings: The settling of cash accounts in the Duchy of Warsaw involved the application of ethical principles, known today as responsibility, professional competence and high-quality work. Particular emphasis was placed on proper conduct in cases of dispute or conflicts of interest, as well as appropriate conduct in other exceptional circumstances. Many practices recommended today were implemented despite the absence of modern requirements, guidance or support mechanisms.

Research implications: By providing a historical reference point for selected modern ethical principles, this study highlights their enduring significance. It strengthens the arguments and rationale for contemporary accountants to strictly adhere to ethical principles while offering historical models of exemplary conduct.

Originality/value: This informative article presents the content of archival documents from the Duchy and identifies ethical principles that governed administrative conduct in the management of cash accounts.

Keywords: Duchy of Warsaw, cash accounts, accounting principles, accounting quality, professional ethics.

W kierunku umiędzynarodowienia / Towards internationalization

Reporting cash flows from operating activities according to different accounting standards

ALEXEY LITVINENKO, JAAN ALVER, KERTU LÄÄTS

Abstract

Purpose: This paper critically examines the classification of cash flows, focusing on conceptual and methodological discrepancies in the classification of operating cash flows (OFCs) and the calculation of Net Operating Cash Flow (NOCF) across IFRSs (IAS 7) and US GAAP (ASC 230), as well as standards in New Zealand (NZ IAS 7) and South Africa (SA IAS 7), emphasising the implications of such divergences for financial analysis and decision-making.

Methodology/approach: Using a quantitative case study of Linas Agro Group, the research demonstrates how the flexibility allowed under IAS 7 (effective until 2027, hereinafter Current IAS 7) – with sixteen permissible variations for classification of operating cash flows can lead to inconsistent interpretations of financial performance,

despite unchanged net cash flow figures. In contrast, ASC 230 permits only one consistent method, enhancing comparability. The revised IAS 7 standard, effective from 2027 (hereinafter Revised IAS 7), which mandates the reclassification of interest and dividend items outside operating activities, is also examined.

Findings: The analysis reveals that the discretion allowed under Current IAS 7 leads to inconsistencies in the interpretation of financial performance, despite identical total net cash flow (NCF). Conversely, US GAAP's uniform approach enhances comparability across companies. The amendments introduced by Revised IAS 7 – which require the reclassification of interest and dividend cash flows outside operating activities – are anticipated to enhance reporting transparency, curtail managerial discretion, and improve consistency. However, their quantitative impact is expected to be limited for companies that have previously applied the classification requirements of Current IAS 7 that are consistent with the requirements of Revised IAS 7.

Research limitations/implications: The findings are based on a single-company case study, which may limit generalisability. However, the methodological issues highlighted are systemic and applicable to broader contexts. Further research could extend the analysis across multiple sectors and jurisdictions.

Originality/value: This paper contributes to the discourse on the harmonisation of international accounting practices by highlighting the practical implications of divergent standards in cash flow classification.

Keywords: cash flow statement, classification of cash flows, net operating cash flow, financial reporting, accounting standards, cash-based analysis.

Streszczenie

Cel: Artykuł zawiera krytyczną analizę klasyfikacji przepływów pieniężnych, skupiając się na rozbieżnościach koncepcyjnych i metodologicznych w klasyfikacji przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej (OFC) oraz obliczaniu przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej (NOCF) w ramach MSSF (MSR 7), amerykańskich standardów rachunkowości (ASC 230), standardu w Nowej Zelandii (NZ IAS 7) i RPA (SA IAS 7), podkreślając implikacje takich rozbieżności dla analizy finansowej i podejmowania decyzji.

Metodyka/podejście badawcze: Wykorzystując ilościowe studium przypadku Linas Agro Group, badanie pokazuje, w jaki sposób elastyczność dopuszczalna na mocy MSR 7 (obowiązującego do 2027 r., zwanego dalej „obecnym MSR 7”) – z szesnastoma dopuszczalnymi wariantami klasyfikacji przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej – może prowadzić do niespójnych interpretacji wyników finansowych, pomimo niezmiennych wartości przepływów pieniężnych netto. Natomiast ASC 230 dopuszcza tylko jedną spójną metodę, zwiększając porównywalność. Zbadano również zrewidowany standard MSR 7, obowiązujący od 2027 r. (zwany dalej „zrewidowanym MSR 7”), który nakazuje przeklasyfikowanie pozycji odsetek i dywidend poza działalność operacyjną.

Wyniki: Analiza wykazuje, że swoboda uznania dopuszczalna na mocy obecnego MSR 7 prowadzi do niespójności w interpretacji wyników finansowych, pomimo identycznego całkowitego przepływu środków pieniężnych netto (NCF). Z drugiej strony jednolite podejście wynikające z amerykańskich standardów rachunkowości (US GAAP) zwiększa porównywalność wyników między przedsiębiorstwami. Oczekuje się, że zmiany wprowadzone przez zrewidowany MSR 7 – które wymagają przeklasyfikowania przepływów pieniężnych z tytułu odsetek i dywidend poza działalność operacyjną – zwiększą przejrzystość sprawozdawczości, ograniczą swobodę decyzyjną kierownictwa i poprawią spójność. Jednak ich wpływ ilościowy będzie ograniczony w przypadku przedsiębiorstw, które wcześniej stosowały wymogi klasyfikacyjne obowiązującego MSR 7 zgodne z wymogami zrewidowanego MSR 7.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Wyniki opierają się na studium przypadku jednej firmy, co może ograniczać możliwość uogólnienia. Jednak podkreślone kwestie metodologiczne mają charakter systemowy i zastosowanie w szerszym kontekście. Dalsze badania mogłyby rozszerzyć analizę na wiele sektorów i jurysdykcji.

Oryginalność/wartość: Artykuł wnosi wkład w dyskusję na temat harmonizacji międzynarodowych praktyk rachunkowości, podkreślając praktyczne implikacje rozbieżnych standardów w klasyfikacji przepływów pieniężnych.

Słowa kluczowe: rachunek przepływów pieniężnych, klasyfikacja przepływów pieniężnych, przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej, sprawozdawczość finansowa, standardy rachunkowości, analiza oparta na środkach pieniężnych.

Cognitive biases in accounting decision-making: An experimental study

VOJTĚCH SADIL, BOHUMILA SVITÁKOVÁ

Abstract

Purpose: The presented study examines how selected cognitive biases impact interpretations of accounting information, based on the respondents' accounting knowledge level. The study examines how anchoring and framing influence accounting students' interpretation of accounting information and whether the strength of these effects varies according to their level of accounting knowledge.

Methodology/approach: Based on a literature review, the research is built on three pillars. 1) A multidimensional fuzzy-logic model was constructed to classify the respondents' level of accounting knowledge. 2) Research was conducted using elements of a randomized controlled trial. 3) Paper questionnaires were used for data collection purposes. Our respondents were students enrolled in accounting courses from different faculties. The sample of respondents was not randomly drawn from the population. The study employed a non-probability purposive sampling approach.

Findings: We demonstrated that cognitive biases such as anchoring and framing significantly influence users' interpretation of accounting information and subsequent decision-making. The effects are non-linear in relation to their level of accounting knowledge. The findings provide empirical support for integrating behavioral aspects into accounting education to improve the interpretation of financial information.

Research limitations/implications: The study's limitations include the small sample of highly knowledgeable accounting users, which affects statistical analysis. Accounting students represent the least experienced segment of the professional accounting community. Additionally, variations in cognitive bias strength and excluded factors, like psychological influences, point to areas for further research.

Originality/value: This study contributes to the literature by demonstrating that the relationship between accounting knowledge and susceptibility to cognitive biases is non-linear. Contrary to common assumptions, a higher level of accounting knowledge does not consistently reduce the impact of anchoring and framing.

Keywords: cognitive biases, behavioral accounting, interpretation of accounting information, financial reporting, accounting education.

Streszczenie

Cel: Celem badania jest analiza wpływu wybranych błędów poznawczych na interpretację informacji księgowych przez respondentów w odniesieniu do ich poziomu wiedzy z zakresu rachunkowości. Sprawdzono, w jaki sposób efekt kotwiczenia i efekt ramowania wpływają na interpretację informacji księgowych przez studentów rachunkowości oraz czy siła tych efektów różni się w zależności od poziomu ich wiedzy z zakresu rachunkowości.

Metodyka/podejście badawcze: Uwzględniając literaturę przedmiotu, przedstawione badanie opiera się na trzech filarach. Po pierwsze, skonstruowano wielowymiarowy model logiki rozmytej w celu sklasyfikowania poziomu wiedzy respondentów z zakresu rachunkowości. Następnie przeprowadzono badania z wykorzystaniem elementów randomizowanego badania kontrolowanego. Do gromadzenia danych wykorzystano papierowe kwestionariusze. Respondentami byli studenci zapisani na kursy z zakresu rachunkowości na różnych wydziałach. Próba respondentów nie została losowo wybrana z populacji. W badaniu zastosowano celowe dobieranie próby bez uwzględnienia prawdopodobieństwa.

Wyniki: Wyniki te wykazały, że błędy poznawcze, takie jak efekt kotwiczenia i efekt ramowania, mają znaczący wpływ na interpretację informacji księgowych i podejmowanie decyzji przez użytkowników. Efekty te nie są liniowe w stosunku do poziomu wiedzy księgowej. Wyniki badań stanowią empiryczne uzasadnienie dla włączenia aspektów behawioralnych do edukacji księgowej w celu poprawy interpretacji informacji finansowych.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Ograniczenia badania obejmują niewielką próbę użytkowników posiadających rozległą wiedzę z zakresu rachunkowości, co ma wpływ na analizę statystyczną. Studenci rachunkowości stanowią najmniej doświadczoną grupę w środowisku profesjonalnych księgowych. Ponadto różnice w sile tendencyjności poznawczej oraz wykluczone czynniki, takie jak wpływy psychologiczne, wskazują na obszary wymagające dalszych badań.

Oryginalność/wartość: Niniejsze badanie stanowi wkład w literaturę przedmiotu, wykazując, że związek między wiedzą z zakresu rachunkowości a podatnością na błędy poznawcze nie jest liniowy. Wbrew powszechnym założeniom wyższy poziom wiedzy z zakresu rachunkowości nie zawsze zmniejsza wpływ efektu zakotwiczenia i efektu ramowania.

Słowa kluczowe: błędy poznawcze, rachunkowość behawioralna, interpretacja informacji księgowych, sprawozdawczość finansowa, edukacja księgowa.

Artificial Intelligence adoption in accounting and auditing: An empirical study using an integrated TOE–TAM framework in the Romanian context

NERMIN SHARBEK, ADRIANA DUȚESCU

Abstract

Purpose: This study examines the relationship among constructs within an integrated Technology Acceptance Model (TAM) and Technology–Organisation–Environment (TOE) framework in the Romanian accounting and auditing context. The research aims to identify the internal and external factors that shape professionals' attitudes and behavioural intentions toward Artificial Intelligence (AI) integration in a multinational setting.

Methodology/approach: A quantitative research design was employed using a structured survey distributed to professionals within a multinational firm operating in Romania (N = 76). The survey instrument was based on validated constructs derived from TAM and TOE frameworks. Data analysis was conducted using regression analysis and the Sobel test to assess direct and mediated relationships among perceived usefulness (PU), perceived ease of use (PEOU) and behavioural intention.

Findings: Technological factors significantly influence both PU and PEOU, while organisational and environmental factors exhibit varying effects across adoption-related perceptions. PEOU plays a central role as a mediator by transmitting the effect of PU to attitude towards AI adoption, which in turn strongly influences behavioural intention. Overall, the findings indicate that within the accounting and auditing professions, PU and ease of integration exert a more significant influence on shaping adoption intentions than efficiency benefits alone.

Research limitations/implications: The study is limited to a single multinational firm operating in Romania, which may constrain the generalisability of the findings. While this focus allows for an in-depth examination of AI adoption within a controlled environment, future research could extend the analysis to multiple firms and cross-national settings. Such an extension would enable a more comprehensive assessment of how differing regulatory environments, including emerging frameworks – such as the EU AI Act – shape AI adoption in professional, financial services, particularly during early implementation stages.

Originality/value: This research contributes to the limited empirical literature on AI adoption in accounting by integrating TAM and TOE frameworks in a real-world organisational setting. It provides actionable insights for firm leaders and policymakers on enhancing AI readiness, emphasising the role of technological infrastructure and user-centric design in successful implementation.

Keywords: Artificial Intelligence, accounting, audit, Technology Acceptance Model, TAM, TOE framework, multinational enterprise, Romania.

Streszczenie

Cel: W artykule przeanalizowano zależności między konstruktami w zintegrowanym modelu akceptacji technologii (TAM) oraz ramy Technologia–Organizacja–Środowisko (TOE) w kontekście rachunkowości i audytu w Rumunii. Celem jest identyfikacja czynników wewnętrznych i zewnętrznych kształtujących postawy i intencje behawioralne profesjonalistów wobec integracji sztucznej inteligencji w środowisku międzynarodowym.

Metodyka/podejście badawcze: Zastosowano ilościowy projekt badawczy oparty na ustrukturyzowanej ankiecie skierowanej do profesjonalistów w firmie międzynarodowej działającej w Rumunii (N = 76). Narzędzie badawcze oparto na zweryfikowanych konstrukcjach wywodzących się z modeli TAM i TOE. Analiza danych została przeprowadzona przy użyciu regresji i testu Sobela w celu oceny bezpośrednich i pośrednich zależności między postrzeganą użytecznością, łatwością użycia a intencją behawioralną.

Wyniki: Czynniki technologiczne znacząco wpływają zarówno na postrzeganą użyteczność, jak i na łatwość użycia, podczas gdy czynniki organizacyjne i środowiskowe wykazują różnicowane efekty w zakresie percepcji związanych z zastosowaniem. Postrzegana łatwość użycia odgrywa kluczową rolę mediatora, przekazując wpływ postrzeganej użyteczności na postawę wobec wdrażania AI, która z kolei silnie oddziałuje na intencję behawioralną. Ogólnie wyniki wskazują, że w zawodach rachunkowości i audytu użyteczność oraz łatwość integracji mają większe znaczenie w kształtowaniu intencji wdrażania niż same korzyści wydajnościowe.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Badanie ogranicza się do jednej firmy międzynarodowej działającej w Rumunii, co może ograniczać możliwość uogólnienia wyników. Choć takie podejście umożliwia dogłębną analizę wdrażania AI w kontrolowanym środowisku, przyszłe badania mogą rozszerzyć analizę na wiele firm i konteksty międzynarodowe. Takie rozszerzenie pozwoli na bardziej kompleksową ocenę wpływu różnych środowisk regulacyjnych, w tym nowych ram, takich jak unijny akt o AI, na wdrażanie AI w usługach finansowych, szczególnie na wczesnych etapach wdrożenia.

Oryginalność/wartość: Badanie wnosi wkład do ograniczonej literatury empirycznej dotyczącej zastosowania AI w rachunkowości poprzez integrację modeli TAM i TOE w rzeczywistym środowisku organizacyjnym. Dostarcza praktycznych wskazówek dla liderów firm i decydentów w zakresie zwiększania gotowości na AI, podkreślając rolę infrastruktury technologicznej oraz projektowania zorientowanego na użytkownika w skutecznej implementacji.

Słowa kluczowe: sztuczna inteligencja, rachunkowość, audyt, Model Akceptacji Technologii, TAM, Ramy TOE, międzynarodowe przedsiębiorstwo, Rumunia.

Sustainability reporting and the information support of stakeholders within the supply chains of products with geographical indications

KATERYNA SHYMANSKA, KATERYNA ROMANCHUK

Abstract

Purpose: The paper examines how sustainability reporting can enhance the informational support of stakeholders within Geographical Indication Product (GIP) supply chains through an empirical analysis of the Geographic Indications (GIs) developmental effects and the alignment of reporting frameworks to Protected Designation of Origin (PDO) and Protected Geographical Indication (PGI) schemes.

Methodology/approach: The study is based on regression analysis of data taken from the World Bank and eAmbrosia to study the connection between GI, agricultural land, rural population size, agricultural employment levels, and value added; content analysis was then used to examine GRI as a sustainability reporting framework.

Findings: The results show that the number of registered GIs positively affects added value in agriculture, forestry, and fisheries. The paper also suggests key performance indicators and reporting methods to improve sustainability in GI systems.

Research limitations/implications: The study uses national-level data, which may not reflect local differences. Thus, the proposed indicators and reporting methods may need to be adjusted for different regions, products, or organisations.

Originality/value: The study combines GI analysis, local development, and sustainability reporting. It develops a tailored sustainability reporting framework for PDO and PGI schemes, enhancing informational support for stakeholders in GIP supply chains.

Keywords: geographical indications, sustainability reporting, local development, value added, agriculture, GRI.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zbadanie, w jaki sposób raportowanie zrównoważonego rozwoju może wspierać interesariuszy w łańcuchach dostaw produktów chronionych oznaczeniami geograficznymi (GIP) poprzez empiryczną analizę efektów rozwojowych systemu oznaczeń geograficznych (GIs) oraz dostosowanie ram raportowania do systemów PDO i PGI.

Metodyka/podejście badawcze: Badanie opiera się na analizie regresji z wykorzystaniem danych pochodzących z Banku Światowego oraz systemu eAmbrosia. Analizie poddano zależności między liczbą zarejestrowanych GI a powierzchnią użytków rolnych, wielkością populacji wiejskiej, poziomem zatrudnienia w rolnictwie oraz wartością dodaną w sektorach rolnym, leśnym i rybołówstwa. Dodatkowo przeprowadzono analizę treści w odniesieniu do standardów GRI, traktowanych jako ramy dla raportowania zrównoważonego rozwoju.

Wyniki: Uzyskane wyniki wskazują, że liczba zarejestrowanych oznaczeń geograficznych wywiera pozytywny wpływ na wartość dodaną w analizowanych sektorach. Artykuł przedstawia również propozycje wskaźników efektywności oraz metod raportowania, które mogą przyczynić się do podniesienia jakości zarządzania zrównoważonym rozwojem w systemach GI.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Analiza opiera się na danych zagregowanych na poziomie krajowym, co może ograniczać możliwość uchwycenia różnicowań lokalnych. Proponowane wskaźniki i metody raportowania mogą wymagać adaptacji do specyfiki poszczególnych regionów, produktów lub organizacji.

Oryginalność/wartość: Badanie łączy analizę oznaczeń geograficznych (GI), rozwój lokalny oraz raportowanie zrównoważonego rozwoju, a jego rezultatem jest opracowanie dostosowanych ram raportowania dla systemów PDO i PGI, które wzmacniają wsparcie informacyjne interesariuszy w łańcuchach dostaw produktów chronionych oznaczeniami geograficznymi (GIP).

Słowa kluczowe: oznaczenia geograficzne, raportowanie zrównoważonego rozwoju, rozwój lokalny, wartość dodana, rolnictwo, GRI.

Artificial Intelligence in accounting: A corpus-wide bibliometric review and decade-by-decade thematic evolution

TODOR TOCEV, ATANASKO ATANASOVSKI

Abstract

Purpose: This paper aims to map the evolution of artificial intelligence (AI) in accounting research through a corpus-wide and decade-based thematic analysis. We identify dominant themes, key contributors, recent research hotspots, and chart future research trajectories that link historical shifts to emerging priorities.

Methodology/approach: We conducted a bibliometric analysis of a SCOPUS dataset (1984–2024). Using a PRISMA screening protocol, 2,863 records were reduced to 451 peer-reviewed articles, followed by thematic synthesis and network mapping in VOSviewer.

Findings: Research accelerates sharply after 2015, paralleling advances in machine learning and data availability. The analysis identified four thematic clusters: (1) finan-

cial analysis and decision support; (2) regulatory and strategic implications; (3) education and professional adaptation; and (4) digital transformation of accounting information systems. Thematic evolution progresses from early expert systems toward dense, multidisciplinary data-driven ecosystems. Hotspots between 2020 and 2024 include generative AI, automated sustainability reporting, blockchain applications, and predictive analytics, with implications for reporting accuracy, compliance, automation, and skills.

Research limitations/implications: Reliance on a single database (SCOPUS) may exclude relevant studies, while PRISMA-based screening and eligibility decisions introduce subjectivity in coverage.

Practical implications: The findings are relevant for regulators, educators, and practitioners by outlining emerging themes, governance/ethics, and competency implications.

Originality/value: This research delivers an up-to-date, corpus-wide, decade-resolved map that offers a consolidated baseline and practical roadmap for future research and expectations in AI-based accounting.

Keywords: artificial intelligence (AI), accounting, bibliometric analysis, thematic evolution, research mapping.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zmapowanie ewolucji sztucznej inteligencji (AI) w badaniach nad rachunkowością poprzez analizę tematyczną obejmującą cały korpus i dekady, identyfikując dominujące tematy, kluczowych autorów, najnowsze trendy badawcze oraz nakreślając przyszłe kierunki badań, które łączą historyczne zmiany z nowymi priorytetami.

Metodyka/podejście badawcze: Przeprowadzono analizę bibliometryczną zbioru danych SCOPUS (1984–2024). Za pomocą protokołu przesiewowego PRISMA zredukowano 2863 rekordy do 451 artykułów recenzowanych, a następnie przeprowadzono syntezę tematyczną i mapowanie sieci w programie VOSviewer.

Wyniki: Badania gwałtownie przyspieszają po 2015 roku, równoległe z postępem w uczeniu maszynowym i dostępności danych. Zidentyfikowano cztery klastry tematyczne: (1) analiza finansowa i wsparcie decyzji; (2) implikacje regulacyjne i strategiczne; (3) edukacja i adaptacja zawodowa; oraz (4) cyfrowa transformacja systemów informatycznych w rachunkowości. Ewolucja tematyczna postępuje od wczesnych systemów eksperckich w kierunku gęstych, multidyscyplinarnych ekosystemów opartych na danych. Kluczowe obszary zainteresowania w latach 2020–2024 obejmują generatywną sztuczną inteligencję, automatyczne raportowanie zrównoważonego rozwoju, aplikacje *blockchain* i analitykę predykcijną, co ma wpływ na dokładność raportowania, zgodność z przepisami, automatyzację i umiejętności.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Poleganie na pojedynczej bazie danych (SCOPUS) może pomijać istotne badania, a selekcja i decyzje o kwalifikowalności oparte na PRISMA wprowadzają subiektywizm w zakresie zakresu badań.

Implikacje praktyczne: Wyniki są istotne dla organów regulacyjnych, edukatorów i praktyków, ponieważ nakreślają nowe tematy, implikacje dla zarządzania/etyki i kompetencji.

Oryginalność/wartość: Niniejsze badania dostarczają aktualnej, obejmującej cały korpus, mapy obejmującej dekadę, która oferuje skonsolidowany punkt odniesienia i praktyczną mapę drogową dla przyszłych badań i oczekiwań w zakresie rachunkowości opartej na sztucznej inteligencji.

Słowa kluczowe: sztuczna inteligencja, rachunkowość, analiza bibliometryczna, ewolucja tematyczna, mapowanie badań.